

LOCALE BELANGEN

ORGAAN VAN DE VEREENIGING VOOR LOCALE BELANGEN.

Verschijnt den 1sten en 16den van elke maand.

De Vereeniging is opgericht in 1912 en als rechtspersoon erkend bij Gouvernementsbesluit d. d. 1 Juli 1922 No. 75. Zij stelt zich ten doel, de ontwikkeling van het gewestelijk en plaatselijk zelfbestuur en de algemeene belangen van locale ressorten te bevorderen.

Commissie van Redactie: H. J. DROST, F. W. M. KERCHMAN, G. DE RAAD, R. SLAMET.
Redactie-Secretaris: H. OBBINK.

Redacteur voor locaal-technische aangelegenheden: J. J. G. E. RÜCKERT. Vaste medewerkers: Mr. C. J. van Hasselt, Gerard Jansen, Mr. M. D. de Jong, Th. van Kempen en Dr. H. J. Levelt.

Opneming van een stuk beteekent niet, dat de Redactie zich met den inhoud vereenigt.
ALLE STUKKEN UITSLUITEND TE ADRESSEEREN: POSTBOX 39, SEMARANG.

Terugblik.

Een somber jaar ligt achter ons, een jaar, dat veler hoop heeft teleurgesteld, dat vele verwachtingen in het niet zag verdwijnen, een jaar welks einde nog weinig beloften inhoudt voor de naaste toekomst, wanneer men tenminste alleen let op de economische verwarring, die gansch de wereld teistert.

En toch, wie het afgelopen jaar in vogelvlucht overziet, zal niettegenstaande alles, met dankbaarheid erkennen, moeten erkennen, dat het niet enkel rampspoed was, wat 1931 ons bracht. Ook niet op het gebied der Decentralisatie. Licht en donker wisselen elkander hier af, al domineert ook de schaduw.

Het voorbijgegaane jaar leverde voor de zaak der autonome ressorten ook winst. Het Europeesch Locaal Pensioenreglement 1931 trad in werking en hiermede was een zaak, zoo lang reeds hangende op behoorlijke wijze geregeld. Over de wijziging der samenstelling van eenige gemeenteraden kan men verschillend oordeelen, in elk geval beduidde zij een poging om bredere lagen van het volk deel te doen nemen aan den arbeid dier raden en dientengevolge een streven naar verdere ontwikkeling van de onderscheiden gemeentebesturen.

Verschillende gemeenten herdachten in het scheidende jaar hun vijftienvigjarig bestaan en al hing reeds over dit jubileum de dreigende wolkenluier der financieele moeilijkheden, met opgewektheid kon toch nog worden feestgevierd.

Het gedenkboek der Decentralisatie, vanwege de Vereeniging voor Locale Belangen uitgegeven,

werd door H. M. de Koningin met groote minzaamheid aanvaard, evenals door Z. E. den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië en vond in ruimen kring groote waardeering. Doch thans rijst de vraag, of dit gedenkboek misschien tevens een merkteeken zal worden voor een toenemenden achteruitgang.

Weliswaar bleef de Regeering krampachtig vasthouden aan de doorvoering der Bestuurshervorming in de Buitengewesten. De woelige zee van den Volksraad is door het broze hulkje reeds gepasseerd en indien de Staten-Generaal niet tusschenbeide komen, zal minister De Graaf ongetwijfeld in 1932 een hartewensch vervuld zien.

Uitbreiding van het medebestuur was een voorwerp van aanhoudende zorg der medebestuur-commissie, die systematisch het geheele terrein afzoekt en tegelijk koestert de Regeering groote plannen ten opzichte van het volksonderwijs.

De regeling der financieele verhouding tusschen land en autonome gebiedsdeelen deed theoretisch een grooten stap voorwaarts, waar het rapport der betrokken Commissie werd vastgesteld. Practisch werd niets anders bereikt dan een groote inkrimping der Landsbijdragen aan de autonome gebiedsdeelen.

De maatregelen der Regeering tot saneering van 's Lands financiën, betroffen in de eerste plaats een directe korting op de inkomsten der ressorten, maar tegelijk wilde Zij de raden dwingen in Haar voetspoor te treden inzake de korting op de tractementen. Nadat in eerste instantie dit laatste door de belangrijkste raden was afgewezen, gelukte het der Regeering door nieuwe kortingen en nieuwe dreigingen Haar plan over de gansche linie door-

gevoerd te krijgen. Bij deze gelegenheid is ook wel gebleken, dat zelfs wettelijke regeling niet in staat is de autonomie der locale ressorten afdoende te schutten, zoolang het Land blijft bijdragen in de kosten der locale huishouding. We vreezen zelfs zeer, dat bij het volkomen intrekken van deze bijdragen, de Regeering nog andere maatregelen zou treffen, om de locale raden te dwingen in de door Haar gewenschte richting.

Men behoeft nog niet door autonomiekoorts bevangen te zijn om dezen gang van zaken te betreuren. Niet in het medebestuur ligt de kracht der ressorten, juist in de hun geschonken autonomie. Deze laatste heeft hen geprikkeld tot activiteit en hun de gelegenheid geboden zich te ontplooien. Het optreden van den Heer Rückert als lid van den Volksraad inzake de quaestie der kortingen op de Landsbijdragen, gaf aanleiding tot ernstige meningsverschillen in den boezem van het Bestuur der Vereeniging. Dientengevolge weigerde hij een herkiezing als voorzitter en werd als zoodanig opgevolgd door ondergeteekende.

Door een en ander ging van het jongste Decentralisatie-congres niet de bezielende kracht uit, die in andere jaren kon worden waargenomen. Ook het tijdens het congres gepubliceerd bericht der benoeming van Volksraadsleden, waaruit bleek, dat de georganiseerde decentralisatie was gepasseerd, droeg er niet toe bij het enthousiasme te vergrooten. Het blijft nog steeds eigenaardig, dat een zoo rustige politieke beweging, die, ook de Regeering zal het moeten erkennen, veel heeft bijgedragen tot den practischen en theoretischen opbouw van het vigeerende stelsel van bestuur, geen vertegenwoordiging werd waardig gekeurd. Intusschen stemt het tot verheugen, dat ook anderen zich de zaak en de taak der decentralisatie in Volksraad en College van Gedelegeerden aantrekken.

De oprichting der Vereeniging van Autonome gemeenschappen ging niet door, aangezien vele raden het nut dier Vereeniging niet konden inzien. Met het oog op de huidige tijdsomstandigheden ware het zeker niet gewenscht geweest thans met de uitvoering van het zoo lang reeds gekoesterde plan te beginnen, doch dat principieel ook de zaak werd verworpen, valt wellicht te bejammeren. Worden de economische moeilijkheden nog eens opgelost, dan zou het o. i. aanbeveling verdienen te komen tot een verderen uitbouw der Vereeniging voor Locale Belangen. Een bescheiden stap in deze richting zal in het komende jaar gedaan worden, wanneer het

technisch bijblad van ons orgaan zal beginnen te verschijnen.

Want ook in dezen tijd mogen we niet stilstaan. Reeds bestonden in den boezem van het vereenigingsbestuur het plan tot het bijeenroepen van een spoedcongres ter bespreking der financiële maatregelen der Regeering of het zenden van een request aan de beide Kamers der Staten-Generaal.

Beide plannen kwamen niet tot uitvoering, omdat de meerderheid van de voorzitters der locale raden afwijzend antwoordde, om zeer onderscheidene redenen.

Wel heeft deze gansche crisis geleerd — en dat is het groote lichtpunt voor de zaak der decentralisatie —, dat de stadsgemeenten en de regentschapsraden nimmer aan den rand hunner inkomsten hebben geleefd, dat het financieel beheer in algemeenen zin kerngezond is geweest. Crisissteun behoeft aan de locale raden niet verleend te worden. Moge al op het oogenblik de geldmarkt voor de autonome ressorten practisch gesloten zijn, dit beteekent niet, dat de besturen insolvent zijn. In tegenstelling met Nederland verwerken de autonome gebiedsdeelen de economische teistering op zeer behoorlijke wijze, niet-tegenstaande de steeds verder om zich grijpende regeeringsbezuiniging.

Innerlijk krachtig niet onberoerd, doch wel ongeschokt staan de besturen der ressorten aan het einde van het jaar 1931.

Tot wanhoop is geen reden. Integendeel, waar we op den drempel van het jaar 1932 even een blik hebben geslagen op wat voorbijging, kunnen we uit het verleden moed putten om met volle zeilen recht te sturen door der tijden branding.

Wie gelooft, dat een hogere Macht dan de Regeering van Nederlandsch-Indië der volken historie bestuurt, wie gelooft, dat decentralisatie en zelfbestuur beteekent een streven naar verwezenlijking van rechtsidealen, kan in dezen tijd niet blijven ronddolen in het labyrinth van pessimisme, dat geen uitgang en geen doel heeft.

Moge het komende jaar geven een oplossing van vele moeilijkheden, moge het ons vinden armer, maar even bereid tot arbeid en kamp, minder rijk aan stoffelijke middelen maar rijker aan zelfopoffering en idealisme. Moge het komende jaar zien een wijs en rechtvaardig bestuur over het groote Indië, daarin begrepen een gelukkige samenwerking tusschen Centrale Regeering en autonome gebiedsdeelen.

1 Januari 1932.

G. DE RAAD.

Decentralisatie.

De werkwijze van de Arbeidsbeurs te 's Gravenhage *).

In de N. Rt. Crt. van 20 October jl. komt een interview voor waarin de wethouder voor sociale aangelegenheden en de directeur der Arbeidsbeurs 's Gravenhage een uiteenzetting hebben gegeven van de werkwijze van die instelling, welke thans 25 jaar bestaat.

Verschillende punten zijn voor Indië niet of nog niet van direct nut doch verscheidene andere zullen zoowel gemeenteraadsleden als den leiders der Indische arbeidsbeurzen belang inboezemen. Daarom laten wij de gedeelten van de interviews, welke over de methode van werken handelen, hieronder volgen.

De arbeidsbemiddeling van overheidswege is in Nederland in de jaren tusschen 1900 en 1910 op touw gezet. Voor dien tijd was de arbeidsbemiddeling, voorzoover zij bestond, geheel in handen van particulieren. De Haagsche beurs is in 1906 begonnen op de Prinsengracht, waar zij nu nog voor een deel gevestigd is, een gebouw, dat in het begin voldoende was, maar toen de beurs vooruit ging wat haar werkzaamheden betreft, al spoedig deze fout bleek te hebben, dat men er geen voldoende scheiding kon maken tusschen de menschen, die er kwamen.

Dit heeft er toe bijgedragen, dat er zoowel onder de werkgevers als onder de werkzoekenden het verkeerde idee postvatte, dat de arbeidsbeurs voornamelijk een bemiddelingsinstituut was voor ongeschoolde werkkrachten.

Een ander nadeel van de primitieve organisatie, die in het begin bestond was, dat weinige personen alle gegadigden moesten helpen. Van specialisatie kon op deze manier geen sprake zijn. Het publiek zal dan ook in dien tijd wel eens den indruk gekregen hebben, dat de ambtenaar achter het loket van dit of of dat bedrijf maar slecht op de hoogte was. Later is men er toe gekomen de bemiddeling voor bepaalde vakken aan vaklieden, d.w.z. personen, met die vakken vertrouwd, op te dragen. Werkgevers en werkzoekenden hebben daardoor het vertrouwen gekregen, dat zij te doen hebben met iemand, die hun vak en zijn belangen begrijpt.

Verder was aanvankelijk ook de administratieve uitrusting van het bureau beneden peil. Dit alles is in den loop der jaren gaandeweg

verbeterd. De bureauruimte is om te beginnen uitgebreid door aankoop van het aangrenzende heerenhuis, de vakkundige bemiddeling is zooals hierboven reeds is aangestipt, ingevoerd en in de administratie zijn zeer ingrijpende hervormingen aangebracht.

Vroeger jaren had men het stelsel, dat er voor iedereen, die bij de beurs werd ingeschreven een „zakje” gemaakt werd, waarop aantekeningen van persoonlijken aard gesteld konden worden en dat tegelijk diende als bergplaats voor getuigschriften e.d. Dit stelsel heeft men bij het toenemen van het aantal aanvragen als te onoverzichtelijk moeten prijsgeven; het is vervangen door kaartstelsels. Elke aanmelding wordt op een algemeene groote kaart geboekt met haar bijzonderheden. Voor vaklieden wordt er bovendien een speciale kaart gemaakt, die in het kaartregister op hun vak betrekking hebbende wordt opgenomen.

Daar het noodig is ook scheiding te maken tusschen jeugdige personen tot 18 jaar en volwassenen, geeft het kaartstelsel op eenvoudige wijze ook dit onderscheid aan. Verder wordt er van het begin scheiding gemaakt tusschen de arbeidsbemiddeling voor mannen en die voor vrouwen. Deze twee groepen zijn afzonderlijk gehuisvest.

Personen, die voor meer dan een soort werk in aanmerking komen, zooals er bijv. onder de metaalarbeiders velen voorkomen, krijgen er voor ieder onderdeel, waarvoor zij geschiktheid bezitten, een kaart bij.

De oudste speciale afdeling is die van het *hotelrestaurant en cafébedrijf*, een zeer internationale afdeling, die in correspondentie staat met alle landen van Europa. In de maanden Januari tot Mei vooral is het in deze afdeling zeer druk.

Niet in de laatste plaats vanwege Scheveningen, dat voor zijn hotels elken zomer veel personeel noodig heeft, gaat er dan in deze afdeling veel om. Per jaar behandelt ze ca. 9000 aanvragen, o.a. een groot aantal voor of van vrouwelijke arbeidskrachten voor het hotelbedrijf. Hiervoor komen in hoofdzaak buitenlandsche meisjes in aanmerking. De Hollandsche ouders zien hun dochters in het algemeen niet gaarne in het hotel-, restaurant- of cafébedrijf geplaatst, blijkbaar, omdat zij dit een in moreel opzicht gevaarlijk bedrijf vinden. Daardoor moeten dan ook de vrouwelijke arbeidskrachten in overgroote meerderheid uit het buitenland betrokken worden.

Een onderdeel van de afdeling hotel-restaurant en cafébedrijf wordt gevormd door de be-

*) Door welwillende tusschenkomst van het Hoofd van het Kantoor van Arbeid ontvangen.

middeling voor los personeel, dat per dag wordt aangenomen. In den zomer heeft de beurs uit deze categorie altijd een aantal personen te boek staan, die elken dag 's ochtends komen hooren of er voor hen iets te verdienen valt.

Van den kant der werkgevers wordt voor het aannemen van dit personeel, zooals trouwens ook voor het vaste personeel, een geregeld en zeer druk gebruik van de beurs gemaakt.

Een andere speciale afdeling is die voor het bouwbedrijf en de houtbewerking, die, daar het bouwbedrijf in Den Haag een van de voornaamste vakken is, eveneens groote beteekenis heeft. Verder zijn er dan nog de bemiddeling voor *handels- en kantoorpersoneel*, de *afdeling algemeene bedrijven*, de afdeling *metaalbedrijven*, een speciale bemiddelingsafdeling voor de *jeugd*, samenwerkende met het in hetzelfde gebouw gevestigde *bureau voor beroepskeuze*, en een afdeling voor *onvolwaardige arbeidskrachten*.

Van deze is de afdeling metaalbedrijven wel het meest gespecialiseerd. In het metaalbedrijf is het aantal specialiteiten zeer groot, het belooft wel een honderd. Tusschen al deze wordt in het kaartstelsel weer onderscheid gemaakt, zoodat men bij aanvragen van vaklieden voor een of ander speciaal metaal-werk, geen oogenblik behoefte te zoeken.

Het is van belang er op te wijzen, dat de beurs niet blindelings bemiddelt. Er zijn er nog velen, die zich dit verbeelden en daardoor het idee hebben, dat men, wanneer men een aanvraag tot de arbeidsbeurs richt, maar een willekeurig persoon gestuurd krijgt, dat de beurs een soort van automaat is om arbeidskrachten door te geven, van wie men dan maar zelf moet uitmaken wat men er aan heeft. Dit is echter volkomen in strijd met den werkelijken toestand. Integendeel past de beurs een nauwkeurige schifting toe. Zij gaat niet uitsluitend af op hetgeen de werkzoekenden zelven meedeelen, noch op een enkel getuigschrift, dat zij overleggen, maar stelt zich door rechtstreeksche informatie bij de betrokken werkgevers van tevoren op de hoogte welk vleesch zij in de kuip heeft. Het resultaat daarvan wordt op de kaart van den werkzoekende op een eenvoudige wijze aangegeekend. Op iedere kaart komt een reeks cijfers voor van 1-13. Ieder dezer cijfers heeft een eigen beteekenis; 4 beteekent bijvoorbeeld, dat iemand misbruik maakt van sterken drank. Vindt men op iemands kaart de 4 aangeschapt, dan weet men, dat de betrokken werknemer misbruik maakt van sterken drank. Enzovoorts. De aldus op de kaart ver-

melde inlichtingen hebben betrekking op de vakbekwaamheid van den ingeschrevene, op zijn persoonlijke eigenschappen en op andere algemeene zaken, welke voor den werkgever van belang kunnen zijn om te weten.

De inlichtingen, waaruit men deze gegevens geput heeft worden voor ieder ingeschrevene in een afzonderlijk dossier bewaard. Zij zijn natuurlijk vertrouwelijk.

Men heeft uit het bovenstaande dus wel gezien, dat men bij de arbeidsbeurs aan een goed adres is. Zij spaart door haar werk den werkgever veel moeite uit en dat is dan ook haar doel.

Een zeer belangrijk onderdeel van het werk der beurs is de bemiddeling voor dienstboden. Deze was vroeger hoofdzakelijk in handen van particuliere bureaux. De beurs heeft de organisatie ervan krachtig ter hand genomen. Voor de Duitsche dienstmeisjes (er zijn er van dezen een 9—10 000 in Den Haag) werkt zij samen met de arbeidsbeurs in Oberhausen. Dientengevolge worden er door de beurs alleen meisjes geplaatst, die geneeskundig goedgekeurd zijn en een verklaring van goed gedrag hebben en van wie gebleken is, dat zij behoorlijk kunnen werken. Dit bemiddelingswerk is vrij delicaat. Juist bij huishoudelijke diensten is het immers van zeer groot belang, dat men weet, wie men over den vloer krijgt. Hiernaar wordt dan ook van wege de beurs terdege geïnformeerd eer men een meisje voor een bepaalde betrekking opgeeft. Maar ook voor de meisjes zelven is het van groote waarde, dat de beurs er tusschen zit. Want het komt nog al eens voor, dat er meisjes gevraagd worden voor betrekkingen, waar een fatsoenlijk meisje niet hoort. Door samenwerking met de politie kan mej. Visser, die alle eenigszins moeilijke of twijfelachtige gevallen persoonlijk behandelt, wel dikwijls voorkomen, dat een meisje onwetend in de val loopt.

Het streven is op het oogenblik de Duitsche dienstmeisjes gaandeweg te laten afvloeien. Er zijn op de arbeidsmarkt tegenwoordig een vrij groot aantal meisjes, die in de industrie werkzaam geweest en werkloos geworden zijn. Vooral uit Eindhoven en Heerlen schijnt er van dezen nog al aanbod voor dienstboden betrekkingen te zijn.

Een groote moeilijkheid bij velen van dezen is echter, dat zij niet kunnen koken, wat in het algemeen juist wel geëischt wordt.

Voor het gemeente personeel levert de beurs tegenwoordig alle arbeidskrachten. Vroeger namen de bedrijven enz. veelal hun eigen personeel aan,

waarbij, zooals men zich denken kan, wel eens voortrekkerij voorkwam en zelfs wel eens eene plaats vervuld werd, die, wanneer niet toevallig een vriendje van den baas of onderbaas gesolliciteerd had, onvervuld gebleven zou zijn. Nu men algemeen van de arbeidsbeurs gebruik maakt, is dit vanzelf uit. Bovendien is er meer zekerheid dat men den geschiksten persoon krijgt. De keus is grooter, over iederen sollicitant zijn de inlichtingen vollediger en men spaart last, zoowel voor het bedrijf als voor den werkzoekende. Doordat de directeur van de arbeidsbeurs tevens directeur is van de personeelreserve en de beurs ook over de wachtgelders gaat, heeft men bovendien een volledig overzicht van de op een gegeven oogenblik ter beschikking zijnde arbeidskrachten, wat met het oog op de personeel-reserve en de wachtgelders onder de hand ook nog aardig wat geld voor de gemeente bespaart.

De arbeidsbeurs is in het begin zeer inpopulair geweest, zoowel bij de werkzoekenden als bij de werkgevers. Wat de laatstgenoemden betreft hebben wij het vooroordeel reeds genoemd, waartegen zij te kampen had. Men achtte haar bemiddeling niet betrouwbaar, daar men haar voor critiekloos hield. Bovendien meende men, dat de beurs eigenlijk alleen ongeschoolde arbeidskrachten leverde. Dit idee is bij velen nog steeds blijven hangen. Inderdaad echter maken allerlei personen, ook zeer goede vaklieden, veelvuldig gebruik van de beurs, reeds hierom dat iedereen die, werkloos geworden, bij Maatschappelijk Hulpbetoon voor steun te boek komt te staan, zich bij de Arbeidsbeurs als werkzoekende moet opgeven. En het zijn tegenwoordig heusch niet alleen de slechte arbeidskrachten, die in dit geval komen te verkeerren!

Intusschen zijn er toch ook groote groepen van werkgevers, zooals het hotel-restaurant- en cafébedrijf en de metaalnijverheid, die door het geregelde gebruik, dat zij van de beurs maken, hun vertrouwen in haar werk bewijzen.

Wil men goede zaakkundige en betrouwbare bemiddeling, dan kan men zich, na hetgeen wij van de werkwijze der beurs gezien hebben, inderdaad met groote gerustheid tot de arbeidsbeurs wenden.

Ook onder de werkzoekenden was er aanvankelijk wel tegenzin tegen de beurs. Dit lag aan primitieve huisvesting, die meebrengt, dat de ongeschoolde arbeidskrachten en de vaklieden tezamen geholpen werden. De vaklieden willen echter niet met de ongeschoolden over één kam geschoren worden.

Met deze factoren is bij de nieuwe inrichting van de beurs rekening gehouden. De werkgevers worden afzonderlijk ontvangen en zoo ook de geschoolde en ongeschoolde arbeidskrachten, alsmede de vrouwen en jeugdige personen.

Het is een keurig en zeer doelmatig gebouw, licht, frisch en gemakkelijk te ventileeren en waarin de voor den arbeid der beurs zoo gewichtige loketdienst (dagelijks moeten er een 1500-2000 personen geholpen worden) snel vervuld kan worden.

Onderzoek naar de efficiency der provinciale waterstaatsdiensten.

Gedeputeerden van West-Java zagen in bedoeld onderzoek niettegenstaande de ontkenning der Regeering, een aantasting der provinciale autonomie en hebben hun zienswijze dien-aangaande uitvoerig uiteen gezet.

Het college van gedeputeerden der provincie Oost-Java sluit zich hierbij geheel aan.

Evenwel is dit college van meening, dat een onderzoek, als bedoeld, ook voor de provincie van nut kan zijn. Waar verder het onderzoek in zoo bij uitstek deskundige handen is gelegd, meent het college, over de principieele bezwaren te moeten heenstappen, hetgeen ook daarom gewenscht lijkt, wijl met een commissoriaal onderzoek, zooals door gedeputeerden van West-Java wordt voorgestaan, te veel tijd gemoeid zou zijn.

Derhalve wordt den provincialen raad van Oost-Java voorgesteld, het college van gedeputeerden te machtigen, der Regeering mede te deelen, dat de provinciale raad instemt met de aan den directeur der B.O.W. verstrekte opdracht tot het instellen van bedoeld onderzoek, mits geen maatregelen worden genomen, alvorens de raad in de gelegenheid is gesteld, omtrent de voorstellen van genoemd departementshoofd zijn meening kenbaar te maken en eventueel tegen-voorstellen te doen of andere suggesties te plaatsen.

Op de door den heer Blauw in den Volksraad gestelde vragen *) antwoordde de Regeering als volgt:

a. In den door steller bedoelden brief van den 1sten gouvernements-secretaris aan de provinciale raden van West-, Midden- en Oost-Java van 20 October l.l. no. 2592/B en het daarbij overgelegd schrijven van gelijken datum no. 2591/B, gericht tot den directeur der Burgerlijke Open-

*) Vgl. blz. 974 Locale Belangen 1931.

bare Werken, is met geen woord sprake geweest van gebleken ernstige tekortkomingen in de regeling en het bestuur van de provinciale huishoudingen, noch van feiten in het algemeen, welke zich zouden hebben voorgedaan. Wel is daarin neergelegd, dat de regeering het onder de huidige omstandigheden meer dan ooit wenschelijk acht, dat de middelen, welke door de gemeenschap worden opgebracht voor de uitvoering van de overheidstaak in het algemeen, zoo doelmatig mogelijk worden benut en dat zij er op uit is, zich er van rekenschap te geven of zulks overal het geval is. De regeering beschouwt dit als haar taak bij de vervulling waarvan zelfs niet gedacht kan worden aan ontneming van initiatief aan de provinciale raden of aan inmenging in hunne huishoudelijke aangelegenheden, weshalve zij dan ook bij voorbaat verzoekt elke gedachte aan dit laatste terzijde te stellen.

b. Deze vraag is niet te beantwoorden zolang de directeur der Burgerlijke Openbare Werken nog geen advies heeft uitgebracht.

c. Deze vraag wordt ontkennend beantwoord.

d. Ongetwijfeld zou verdere overdracht op de provincies van daarvoor in aanmerking komende diensten overwogen kunnen worden, wanneer het voorgenomen onderzoek betreffende den waterstaat het nut daarvan aantoonde. Intusschen zal van provinciale zijde uiteraard eerst blijk moeten zijn gegeven van volle medewerking bij bedoeld onderzoek, alvorens de regeering in deze richting zal kunnen gaan.

e. De regeering ziet voor het houden van het onderzoek geen voordeel in commissoriaal werk; daarvan valt naar haar inzicht eerst nut te verwachten bij het formuleeren van voorstellen op grond van de verkregen gegevens.

f. Deze vraag wordt bevestigend beantwoord.

g. Aangezien bij de uitvoering van de overheidstaak op het gebied van den waterstaat de belangen van het land en de provincies zoowel wat de organisatorische als wat de financieele zijde aangaat op den voorgrond treden, is het onderzoek in hoofdzaak daartoe beperkt.

Indische lezing te Nijmegen.

„De decentralisatie in Ned.-Indië”.

De reeks Indische lezingen, die de senaat der Keizer-Karel-universiteit te Nijmegen ieder jaar in samenwerking met de regeering organiseert, werd geopend door een voordracht van den heer Cohen Stuart, oud-adviseur van de regeering voor

de decentralisatie in Ned.-Indië, over „Inrichting en werking van de decentralisatie in Nederlandsch-Indië”.

De voordracht werd gehouden in het universiteitgebouw.

Na een kort openingswoord van den Rector Magnificus der Universiteit prof. dr. R. Jansen O. P., waarin hij zijn dank uitsprak aan de regeering voor de verleende medewerking, begon de heer Cohen Stuart zijn lezing met een overzicht over de ontwikkeling der decentralisatiegedachte in het Ned.-Indische bestuur.

Spr. beschouwt de decentralisatie als een factor waardoor de Nederlandsche koloniale politiek aan kracht en cultureele rechtvaardigheid gewonnen heeft. Men bedoelt er mee: de vervulling van een locale gemeenschapstaak voor modern-georganiseerde plaatselijke bestuurs-organen, waaraan een wettelijke regeling van bevoegdheden en rechten ten grondslag ligt.

De decentralisatie is wel eens genoemd: de sprong in de vrijheid, en inderdaad gaf zij veel locale zelfstandigheid en elasticiteit in het bestuur, al hield de regeering voortdurend het oppertoezicht.

De gemeenten zijn de eigenlijke pioniers van de decentralisatie geworden. Aan haar werd het duidelijk, wat zulk een locale zelfverzorging wel vermag. Men kreeg het voordeel van een blijvend, minder-wisselend bestuurspersoneel, men kreeg eigen locale ambtenaren. Nieuwigheden op gebied van stedenbouw, hygiëne, armen- en inlanders-verzorging, volkshuisvesting, grondpolitiek, traceeren van wegen e. d. werden ingevoerd.

Toen het vorige jaar het 25-jarige jubileum der decentralisatie gevierd werd, is deze algemeen in de Indische pers als goed en nuttig geroemd.

Stad en gemeenschappen en locale raden werden later door provinciale besturen met de regeering verbonden, welke besturen de gewestelijke raden zouden vervangen. Gepaard hiermee ging een administratieve bestuurs hervorming.

De constructie van het bestuur doet nu eenigszins denken aan wat wij hier in Nederland hebben.

Intusschen bestaan er nog groote verschillen.

Het decentralisatie-stelsel is ook dienstbaar geweest aan de nationale gedachte, doordat men de groepeerings zoo goed mogelijk naar ethische motieven heeft ingericht. In dit opzicht volgt de regeering een vrijzinnige politiek en laat den groepen tamelijk veel vrijheid. De wrijving tusschen Europeanen en Inlanders in de verschillende raden maakt momenteel een krachtig-besturende regeering noodzakelijk.

Wij staan, zoo besloot spr., in Indië in een

*) Vgl. blz. 974 Locale Belangen 1931.

zeer belangrijke fase van hervorming. Het is te hopen, dat de energie en de toewijding, hier in Nederland op het gebied der bestuurs-decentralisatie getoond, ook in Indië de bestaande moeilijkheden zullen weten te overwinnen, zoodat Indië nog lang in een samengaan van Indonesiërs en Europeanen voor ons behouden zal blijven.

De rector magnificus dankte den spreker in een kort slotwoord.

(A. I. D.)

Onderzoek van asphalt. Invloed van het blootstellen aan de lucht van verhit asphaltbitumen.

1 Het is bekend, dat bij verhitting van asphaltbitumen en vooral bij het geruimen tijd op verhoogde temperatuur houden daarvan, er veranderingen in dit materiaal optreden, afhankelijk van den bereikten temperatuur en van den tijdsduur der verwarming.

Ten einde na te gaan in hoeverre deze veranderingen zijn toe te schrijven aan de ontledende werking der hooge temperatuur zelf en in hoeverre aan de bij die temperatuur plaats vindende snelle oxydatie (en verdamping van vluchtige bestanddeelen) zijn door het Laboratorium voor Materiaalonderzoek der B. O. W. enkele proeven genomen en de N. I. W. V. is door genoemd laboratorium in de gelegenheid gesteld de resultaten daarvan hieronder weer te geven.

2. Uit de weergegeven cijfers blijkt, dat het in de open bakjes verhit gewoon petroleum-asphalt gedurende de verwarming een sterke verandering in eigenschappen heeft ondergaan. Hetzelfde materiaal in de toegesmolten geëvacueerde buizen bleef echter bijna onveranderd en vertoonde slechts een zeer geringe verhooging van het smeltpunt.

De overwegende rol van oxydatie (en eventuele verdamping aan de lucht) bij de veranderingen van asphalt-eigenschappen onder verhitting, is hierdoor nogmaals aangetoond.

Tevens is het zoo verklaarbaar, dat in de hier te lande soms gebezigde primitieve asphalt-smeltketels, in het asphalt nabij den ketelbodem soms vrij hooge temperaturen zijn geconstateerd, zonder dat dit (steeds) gepaard ging met een degradatie van het asphalt, zooals deze op grond van de normale gedraging van asphalt bij eenzelfde temperatuur wellicht zou worden verwacht. Het sterk verwarmde asphalt onder in den ketel is dan door de daarboven gelegen (koudere) asphalt-lagen zoodanig van de buiten-

lucht afgesloten, dat sterke wijziging der materiaal-eigenschappen wordt voorkomen.

3. Uit deze proeven kan afgeleid worden, dat in het algemeen asphalt-smeltketels, waarbij de oppervlakte van het met de buitenlucht in aanraking komend asphalt klein is, minder snel aanleiding zullen geven tot degradatie van het asphalt dan die, waarbij bedoeld oppervlak groot is. En indien men te doen heeft met een homogeen materiaal (zooals bij petroleum-asphalt het geval is), dient onnoodig omroeren der ketellading te worden afgeraden.

(Ned. Ind. Wegenvereeniging).

Wegontwerp. Een verbeterde vorm van dwarsprofiel voor wegen met twee verkeersbanen.

Men vormt als het ware dubbelwegen; de afzonderlijke verkeersbanen voor één-richtingverkeer verkrijgen elk haar eigen tonrondte; de afwatering geschiedt voor een deel direct naar de bermsloten, zooals gewoonlijk, en voor een deel naar een in de weg aanwezige afwateringsgleuf met een breedte van 6 cm. Dit afwateringskanaal wordt gevormd door een uitsparing in den scheidingsband (betonband of rij vormstenen) in het midden van den weg. De gootbodem moet op vlakke weggedeelten een verhang krijgen, dat niet grooter behoeft te zijn dan ca. 0,5%, indien de goot om de 50 m. met de berm-sloten in verbinding gebracht wordt.

De sleuf levert door zijn geringe breedte geen gevaar op voor eventueel bij het inhalen er overrijdende voertuigen. In bochten met grooten straal past men het normale profiel van den dubbelweg toe, in die met kleinen straal het zaagvormige. Beide verkeersbanen worden dan afzonderlijk op één oor gelegd en gescheiden door een laag muurtje.

De voordeelen van deze constructiewijze boven de gebruikelijke, met tonrondte over de geheele wegbreedte, worden aangegeven te zijn:

- a) op rechte gedeelten:
 - 1/ horizontale stand der voertuigen, indien in het midden der afzonderlijke verkeersbanen gereden wordt;
 - 2/ als gevolg daarvan het vanzelf berijden der passende verkeersstrook, hetgeen met zich mede brengt;
 - 3/ gelijkmatige slijtage van de verharding — bij de normale wegen met enkele tonrondte concentreert zich deze afslijting in de weg;

- 4/ een groote verkeersveiligheid, zonder kunstmatige verkeersregeling — de scheidingsband met afwateringsgoot doet tevens dienst als verkeerslijn en is door de schaduwwerking even goed bij dag als bij nacht te onderkennen;
- 5/ mogelijkheid van verhooging der rijsnelheid; en
- b/ in bochten;
- 1/ met grooten straal het op den dubbelweg zonder extra verhooging toch steeds voor elke verkeersrichting beschikbaar blijven van een in dwarsrichting op de juiste wijze hellende verkeersbaan—bij den weg met enkele tonrondte wordt in zoo'n geval de naar binnen gelegen verkeersbaan bij voorkeur en in beide richtingen bereden, hetgeen gevaar oplevert;
- 2/ met kleinen straal, waar het op één oor leggen der verharding noodig is, het uit het „zaagprofiel” volgende kleinere grondverzet en de onmogelijkheid, dat voertuigbestuurders de bocht „afsnijden.”

Een bijzonder voordeel van het type dubbelweg is nog, dat bij verhardingsconstructie over de halve breedte, — in het belang van het verkeer dikwijls noodzakelijk — toch geen naad in de kruin van den weg behoeft te ontstaan. Bij cementbeton-wegen volgens dit type vervalt bovendien de dikwijls onaangename langsvoeg.

(Ned. Ind. Wegenvereeniging).

De afbraak begint?

Een Sint-Nicolaas surprise?

In het „Nieuws van den dag van Ned.-Indië” van medio November 1931 No. 267 staat het volgende:

Ook een Bezuinigings-Plan. Resident contra Burgemeester.

„Naar wij vernemen, heeft de resident van „Manado, de heer A. Ph. van Aken, den Directeur van Binnenlandsch Bestuur telegrafisch het „voorstel gedaan om in het belang van de bezuiniging over te gaan tot opheffing van de „gemeente Manado, subsidair tot opheffing van „het burgemeesters-ambt in die gemeente.

„De werkzaamheden van den burgemeester „en den gemeentesecretaris waren, volgens dit „gewestelijk bestuurshoofd, in het laatste geval „te combineeren met de functie van voorzitter van „den Minahasaraad.

„De assistent-resident van de afdeeling Manado

„is ambtshalve voorzitter van dien raad, en heeft „derhalve reeds twee functies te vervullen.

„Wordt deze bestuursambtenaar bovendien „nog belast met de functies van burgemeester „en secretaris der gemeente Manado, dan stijgt „dit aantal dus tot vier, en bestaat er alle aanleiding voor den resident om nog een nieuwen „assistent-resident ter beschikking er bij te vragen.

„De bezuiniging” wordt dan evenwel tamelijk „problematiek, en de maatregel strekt dan eigenlijk „alleen tot meerdere eer en glorie van het Binnenlandsch Bestuur”.

„Wij hebben zoo'n idee, dat burgemeester van „de Wetering niet bepaald enthousiast is over „het plan van resident van Aken en dat deze op „zijn beurt den burgemeester niet bepaald welgezind is”.

't Is naar aanleiding van dit artikel, dat weliswaar geen officieele bevestiging, maar *evenmin eene officieele ontkenning in de pers* heeft onderzonden, dat we ons genoodzaakt gevoelen het volgende op te merken.

't Is al bezuiniging en malaise wat men hoort. Zoo sterk staat bestuur, pers en publiek onder deze hypnose, dat langzamerhand de overtuiging postvat, dat „men” zich eenvoudig door de „malaise” laat slachtofferen.

Of deze houding tot heil der gemeenschap is, laten we in het midden.

Een stevig vraagteeken is hier echter wel op zijn plaats.

Van den toren der Landsregeering hier en in het moederland is luide gebazuind, dat de *staatkundige ontwikkeling* der Indische gewesten door de bezuinigingswoede *niet gestuit zal mogen worden*. Integendeel men dient voort te gaan op den eenmaal ingeslagen weg der bestuursevolutie; uiteraard binnen de grenzen der huidige financiële mogelijkheden en mitsdien in langzamer tempo.

Dus *geen afbraak* van wat langs evolutionairen weg *geworden* is, en *zijn levenskracht heeft getoond*, maar *een blijvende uitbouw* van het bestaande, naar vervolmaking en efficiency langs den georganiseerden weg.

Al bevat het stukje in het Nieuws maar tien procent waarheid, dan nog hebben wij in de genoteerde bezuiniging-suggestie een „afbraak” te zien, een *geheel ongemotiveerde afbraak*.

De gemeente Manado heeft immers 12 jaar lang haar levensvatbaarheid getoond ondanks „gebrek aan publieke waardeering” en „afbraak-critiek”.

Wie nuchter en met eenige kennis van gemeentezaken de geschiedenis van Manado nagaat, zal moeten erkennen, dat Manado met zoovele andere zelfstandige gemeenten in Ned.-Indië tot *dië* locale ressorten behoort, welke zich zelf met en zonder regeeringshulp bedruipen kunnen; hetgeen b. v. niet van den Minahassaraad alhier gezegd kan worden.

Het ontwerp der sterk besnoeide begrooting voor het jaar 1932 van de gemeente Manado toont dit ten duidelijkste aan.

Een *gewone* dienst van f 210.000,—

Een *buitengewone* dienst, sterk besnoeit wegens de verminderde inkomsten (accres en landsuitkeering) van f 28.500,—.

De *bedrijven* met een totaal van f 214.500,— : gespecificeerd:

Pasarbedrijf	f 71.000,—
Slachtbedrijf	„ 22.000,—
Waterleidingbedrijf	„ 90.000,—
Vischveilingbedrijf	„ 9.030,—
Magazijnbedrijf	„ 22.100,—

In den gewonen dienst ondanks alle zorg toch nog een reservepost van „onvoorzien” van ruim f 10 000,—.

We laten de cijfers spreken.

De bezoldigingen zijn bij raadsverordening in 1929 geregeld en gaan in geen enkel opzicht boven de B. B. L. uit; blijven er veelszins beneden, hetgeen praktisch bleek bij de bespreking over de indienststelling van een Indisch veearts, welk ambt het Gouvernement hooger bezoldigt dan de gemeente Manado.

De wedden van burgemeester en secretaris zijn daarenboven nog bij gouvernementsbesluit geregeld en liggen dus vast!

Over de geheele linie der gemeentewerkzaamheid ziet men een uiterst krappe personeelsbezetting.

Een directeur gemeentewerken, die tevens directeur waterleiding en rooimeester is, een gemeentesecretaris, die tevens secretaris is der Europeesche en Inlandsche Schoolcommissie (zonder eenige vergoeding!) en die ook optreedt als secretaris van het bestuur der Manadosche gemeentelijke crediet- en voorschotbank. (belangeloos!) en mede belast is met de administratieve leiding der bedrijven.

Bij alles de van het Gouvernement vrijwel overgenomen salariskorting van 5%, en met Januari de 10%. Ontslag van de gepensionneerden, die in tijdelijken dienst der gemeente zijn zonder vervanging door nieuw personeel. Geen standplaatstoelagen!

Doch genoeg! Er wordt rigoureus bezuinigd in „eigen huis”.

Wat zien we nu! Waardeering??? O, neen!

Niets meer of minder wordt den volke kond gedaan, dan een wegschuiven van den burgemeester, onder wiens bestuur de gemeente Manado zienderoogen is vooruitgegaan (vischveiling, waterleiding, kampongverbetering en credietwezen), een op straat willen zetten van een gemeentesecretaris, die vijftien jaren onafgebroken de decentralisatie heeft gediend, waarvan 7 jaren in de gemeente Manado (te voren op Java) en die een gezin tot zijn zorg heeft.

En daarvoor in de plaats?

De assistent-resident, Hoofd van plaatselijk bestuur, weder evenals vóór 1928 ambtshalve raadsvoorzitter (*een stap terug op den evolutieweg!*)

Verder — let goed op — deze als Hoofd van plaatselijk bestuur op zich zelf al „overbelaste” ambtenaar, moet dan ook nog „secretarisje spelen” over een sterk uitgroeiende gemeente met krachtige bedrijven als waterleiding-, pasar-grond-slacht- en vischveilingbedrijf. Hij moet tevens ambtshalve voorzitter en secretaris zijn der beide plaatselijke schoolcommissies (geen sinecure!) en van het bestuur der gemeentelijke crediet- en voorschotbank.

Bovendien, 't is nog niet mooi genoeg, blijft diezelfde assistent-resident, Hoofd van plaatselijk bestuur, voorzitter van den gemeenteraad van Manado en secretaris van dien raad, zoomede secretaris der beide Schoolcommissies en voorzitter der gemeentebank, *ook nog voorzitter en secretaris van den Minahassaraad!*

't Moet bepaald een „reuzengenie” zijn; hij, die dat altemaal zal weten klaar te spelen!

Want natuurlijk er mag geen bestuurspersoneel bijkomen, anders is de zaak geen bezuinigingszaak meer.

Komt er voor gemeentesecretaris een controleur B. B. ter beschikking en voor het Minahassaraadssecretariaat ook nog een controleur B. B. en voor algemeene hulp in de plaatselijke en gewestelijke huishouding ook nog een of anderen assistent-resident t/b dan wordt de heele kwestie niet alleen „problematisch”, maar in opzet hoogelijk „onrechtvaardig”.

Dan moeten er uit decentralisatie-antipathie blijkbaar een paar decentralisatie-ambtenaren (burgemeester en gemeentesecretaris) terwille van mogelijk overcomplete assistent-residenten en controleurs B. B. weggewerkt worden.

Wil de gemeente Manado als zelfstandig rechtspersoon zich in den lijn der staatkundige

ontwikkeling dezer gewesten normaal blijven ontwikkelen, dan heeft zij noodig een eigen burgemeester met hart voor de gemeente, en een eigen secretaris, aan wie met een gerust geweten de leiding over het administratieve, boekhoudkundige en wettelijke gedeelte van den gemeentearbeid moet kunnen worden overgelaten.

Weg met afbraak-bezuiniging en beunhazerij op het terrein der gemeenteadministratie.

En wie van gemeenteadministratie geen ervaring en verstand heeft en daarbij een principieel tegenstander van decentralisatie is, wachte zich voor dwaze afbrekende suggesties als in de dagbladen van Java thans de ronde doen!

Manado, December 1931.

(A. STORM.)

Maleisch Gedeelte

Berfaedahkah pegawai-pegawai dewan-dewan kabupaten berserikat?

Soedah sementara waktue lamanja maka didalam kalangan pegawai-pegawai kabupaten terkandoeng kehendak oentoek berserikat.

Betapa besar faedahnja berserikat itoe bagai kaoem sekerdja kami rasa tidak perloe diperbentangkan dalam karangan ini. Demikianpoen soedah diakoei, baik oleh kaoem sekerdja sendiri, biarpoe oleh kaoem madjikan.

Sesoenggoehnja madjallah Locale Belangen itoe boekan tempatnja oentoek membitjarakan soal-soal jang bersangkoetan dengan „vakactie” ataupun pergerakan kaoem sekerdja. Sebagaimana pembatja telah ma'loem, Perhimpoean Locale Belangen hanjalah akan mementingkan soal decentralisatie meloeloe. Dalam madjallahnja maka senantiasia dibitjarakan soal-soal jang mengenai kepentingan raad-raad lokaal dan tidak memberi tempat ataupun sedikitlah memberinja tempat oentoek keperloean pegawai-pegawai dari raad-raad. Apabila adalah termoeat karangan² jang mengenai kepentingan pegawai-pegawai, maka jang dibitjarakan hanjalah soal-soal jang sesoenggoehnja mengenai doea roepa kepentingan, ialah pertama kepentingan decentralisatie sendiri dan kedoea kepentingan pegawai-pegawainja. Mitsalnja;

- a. hal penoeroenan gadjih pegawai-pegawai raad dibitjarakan dalam ini orgaan oleh karena hal jang seroeпа itoe tidak mengenai kepentingan pegawai-pegawai meloeloe, akan tetapi terlebih poela mengenai kepentingan decentralisatie, ialah disebabkan

daerah-daerah autonom terantjam dalam hal haknja oentoek mengoeroes roemah tangganya sendiri.

- b. hal pemberian obat-obat dengan pertjoema dari Pemerintah pada pegawai-pegawai provincie, pada hal pegawai-pegawai kabupaten tidak dapatkan itoe, d.l.l. hal poela, jang kami rasa tidak perloe diterangkan semoeanja. Ternjatalah sekarang, bahwa soeatoe hal jang tidak meloeloe mengenai kepentingan pegawai-pegawai sadja tetapi djoega mengenai kepentingan decentralisatie itoelah patoet dapat perhatiannja Locale Belangen, sehingga soedah selajaknja jang saal seroeпа itoe dapat dibitjarakan didalam madjallah ini.

Inilah boeat pendahoeloean. Maksoednja tidak lain memberi sedikit keterangan, bahwa dalam madjallah ini diberi kesempatan pada siapapoe djoega oentoek mengeloearkan fikirannja tentang soal-soal jang mengenai kepentingan pegawai-pegawai raad, asal sadja hal itoe djoega berkempentingan boeat keperloean decentralisatie sedjatinja.

Dari oraian ini maka soedahlah tjoekoop terang, bahwa soal-soal maloeloe tentangan hal kenaekan gadjih dari pegawai-pegawai, tentangan hal pergerakan oentoek mendapatkan lebih banjak hak d.l.l. itoelah tidak patoet dibitjarakan dalam orgaan ini sebab orgaan ini boekanlah soeatoe „strijdorgaan” dari kaoem sekerdja

Sebagaimana telah dikemoekan diatas maka dalam kalangan pegawai-pegawai terkandoeng niatan oentoek berserikat. Oleh karena, bilamana kemoedian soedah ada soeatoe organisatie jang baik, itoelah berfaedah sekali oentoek kema-djoennja decentralisatie, maka patoetlah kami tjoba akan memberi pemandangan sedikit, bagaimanakah tjara-tjaranja soepaja bisa didapatkan soeatoe organisatie dari kaoem sekerdja lokaal tadi.

Sedjaoeh pengetahoean kami beioemlah ada perserikatan pegawai-pegawai dari raad kabupaten. Hanjalah pada beberapa gemeenten sadja, seperti di Soerabaja, Semarang, Bandoeng, Betawi atalah perserikatan-perserikatan sekerdja (vak-vereinigen).

Demikianlah tidak oleh karena kelembekannja ataupun koerang actiefnja kaoem sekerdja dari raad-raad kabupaten, sekali-kalipoe tidak, akan tetapi dari sebab kebanyakan dari raad-raad kabupaten hanjalah mempoenjai sedikit pegawai-pegawai, sehingga adalah soesah oentoek mendirikan soeatoe perserikatan sendiri-sendiri. Soesah oleh karena

pertama, pegawai-pegawai itoe kebanyakan mi-

sih moeda, beloem mempoenjai penghalaman banjak dalam hal mendirikan perhimpoean

kedoea, diketjoelikan di kota² jang besar seperti Betawi, Bandoeng, Semarang d.l.l. soesah didapatakan seorang jang bisa memberi toentoenan dan penerangan tentangan hal „vakactie” itoe

ketiga, djoemblahnja pegawai dari raad kaboeupaten adalah sedikit sekali, sedangkan masing² pegawai mempoenjai keboetoehan² sendiri, mitsalnja keboetoehannja soeatoe direktoer regentschapswerken itoelah lain dari seorang djoeroetoelis kantor secretarie, keboetoehannja boekhouder adalah lain poela dari controleur dari peroesahaan pasar d.l.l. Perbedakan keboetoehan ini djoegalah menjababkan soesahnja mendirikan satoe persekrikan sekerdja dari soeatoe raad.

Demikianlah kesoesahan-kesoesahannja, tetapi teringat pada pepatah Ollanda „moeilijkheden zijn er nu eenmaal om overwonnen te worden”, maka wadjiblah masing² pegawai beroesaha oentoek membantrasi kesoesahan kesoesahan itoe. Masing² pegawai haroeslah lebih doeloe menjinkirkan keboetoehannja sendiri, tetapi hendaklah menggatti pada keboetoehan oemoem dari kaoem sekerdja. Hendaklah diingatkan, bahwa mereka baik jang berpangkat tinggi biarpoean jang rendah, mempoenjai satoe nasib, ialah nasibnja kaoem sekerdja, nasib mana tergantoeng banjak pada madjikannja, ialah raad. Sebagai kaoem pegawai mereka itoe poen mempoenjai kepentingan jang sama, maka wadjiblah mereka bersama-sama berichtiar mendapatkan nasib jang sepatoeitnja. Wadjiblah mereka, baik tinggi biarpoean rendah pangkatnja berichtiar:

- a. mendapat gadjih jang sepadan dengan tanggoengan hidoepnja jang oemoem, djangan sampai „onderbetaald”.
- b. mendapat perlakoean jang semestinja, tidak diperboeat sewenang-wenang dan di tindas oleh fihak madjikan, pendek kata soepaja mereka mendapat ketentoean kedoedoekan dalam perboeroehan itoe (rechtspositie).
- c. mendapat hak-hak atas perboeroehan jang patoet dan jang soedah oemoem boeat golongan kaoem sekerdja seperti hak bekerdja 8 djam sehari-harinja paling lama, hak verlof saben taoennja, hak pensioen boeat pegawai, djandahnja dan anak-anak jatim d.l.l.
- d. seboleh-boleh mendapatkan perwakilan dalam raad, jang bilamana perloe akan soenggoeh² memperhatikan kepentingannja kaoem boeroeh seoemoemnja, teristimewa kaoem boeroeh raad sendiri.

Apabila masing² pegawai insjaf akan hal ini

semoeanja, maka mereka tidak akan rago² lagi akan berserikat, asal sadja di kalangan pegawai dari masing² raad adalah satoe pegawai jang brani memboeka matanja pegawai lain-lainnja jang misih didalam „ketidoeran”.

Sekarang begaimanakah haroes teratoernja organisatie kaoem beroeh jang terpentjar di seloeroeh tanah djadjahan Indonesia, teristimewa di tanah Djawa dan Madoera ini?

Sepandjang pendapatan kami baiklah lebih doeloe pegawai-pegawai dari masing² raad berserikat mendjadi „kring”, dahoeleoe dengan seboleh² memilih pengeroesnja (kringleidernja) sendiri. Doea tiga kring atau lebih hendaklah bersatoe lagi dalam soeatoe afdeeling, jang haroes bertempat di iboe kota kaboeupaten jang ada di centrum (tengah²nja). Soedah barang temtoe afdeeling ini haroes mempoenjai pengeroes (bestuur) jang lengkap.

Mitsahnja pegawai² dari raad kaboeupaten Betawi, Meester-Cornelis, Krawang, Bogor mendirikan kring dahoeleoe². Kring² itoe haroeslah dipimpin oleh bestuur jang doedoeknja di Meester-Cornelis oempamanja.

Begitoepoen baik di Rangkasbetoeng biarpoean di Bandoeng hendaklah diadakan afdeeling dari kring² jang sekelilingnja.

Tiga² afdeeling tadi haroeslah diikat poela oleh soeatoe „departement” jang doedoeknja oempamanja di Meester-Cornelis, demikianlah atas pimpinan soeatoe anggota dari pengeroes besar (Hoofdbestuurslid) Bilamana didalam wengkon provincie soedah berdiri soeatoe „departement”, maka diadakan soeatoe bond dari departement² tadi dengan soeatoe hoofdbestuur jang seboleh² bertempat ditengah²nja seloeroeh raad-raad oempama Semarang. Hoofdbestuur inilah haroes mengeloearkan soeatoe strijdorgaan.

Oleh karena masing² raad mempoenjai kemerdekaan sendiri² didalam hal mengeroes pemberian gadjih pada pegawainja dan dalam hal menetapkan rechtspositienja, maka baiklah pada masing² afdeeling diberi hak jang seoelas-loeasnja oentoek bergerak dalam hal jang berkepenting bagi tempat itoe (plaatselijk) sadja. Dalam hal jang penting bagai seloeroeh pegawai² lokaal poen, oempama dalem hal penoeroenan gadjih boeat pegawai² seloeroeh raad², maka hoofdbestuurlah haroes bergerak.

Oentoek membitjarakan hal-hal jang penting dan oentoek mengekalkan persandaraan antara pegawai² dari masing² raad, maka patoetlah sewaktowaktowae oempama setahoen sekali diadkanlah bondscongres. Besarlah faedahnja dan

hatsilnja bilamana kongres itoe diadakan bersama-sama dan berikoetnja Decentralisatie-kongres.

Alangkah baiknja diterangkan disini djoega, bahwa sepanjang pengetahoean kami soedah dioesahkan oleh perserikatan² sekerdja dari gemeenten oentoek mengadakan bond atau fusie. Hatsilnja oesaha ini ialah, pada ini waktue perserikatan sekerdja² dari Semarang, Soerabaja dan Bandoeng soedah mengadakan soeatoe orgaan ialah „Soeloeh Kita”.

Apabila afdeeling² jang kami gambarkan diatas soedah berdiri, maka potoetlah dioesahkan soepaja perserikatan dari gemeenten, jang soedah barang tentoe mempoenjai penghalaman tidak sedikit, dipinta oentoek toeroet mendirikan bond dan departement² tadi. Djika tjita² ini bisa dikaboelkan maka nistjajalah bond tadi akan lebih koeat.

Boekan tempatnja disini oentoek menjatakan doelstelling, aras² nja werkprogram d.l.l., dari bond dan afdeeling² tadi dengan selangkapnja. Siapa jang hendak merantjanakan „statuten dan Huishoudelijk Reglement” bagai perserikatan sekardja tadi baiklah ambil tjonto sadja dari perserikatan lain² nja. Semoeanja itoe akan mementingkan en segala keperluan pegawai, sedangkan daja-oepaja menambah kepandaian pegawai dengan mengadakan chotbah², cursus² d.l.l., itoehal patoet dimasoekkan dalam prograanja.

Demikianlah dengan sigkat organisatie jang kami harapkan didalam garis² jang besar.

Hal jang seroepa ini patoet dimoeatkan dalam orgaan ini, oleh karena berdirinja soeat organisatie jang koeat dari pegawai-pegawai lokaal itoelah akan memoedahkan djalannja memperhatikan kepentingan decentralisatie.

Tidak boleh disangkal lagi, bahwa jang ber-koeasa oentoek memoetoes, oentoek memberi garis-garis dasar (richtlijnen) dalam pemerintahan daerah autonoom itoelah raad-raad ialah kaoem madjikan, tetapi siapakah jang haroes mengerdjakan itoe semoeanja? Tidak lain pegawai² nja. Djika pegawai² ini tidak tjakap mengerdjakan pakerdjaannja, maka tjitata² decentralisatie tidak akan tertjapai. Sebaliknya tjita² decentralisatie akan tertjapai, raad-raad akan berfaedah bagai dan dapat kepertjajaan dari rakjat seloeroehnja, apabila raad dan djoegalah pegawai² nja insjaf akan koeadjibannja.

Organisatie itoelah jang mendjadi peranteraan antara kaoem pegawai² dan madjikan (raad-raad). Maka wadjiblah organisatie tadi tidak bakal mementingkan kepentingan jang terliat sadja seperti mendapatkan gadjih tjoekoop, hak verlof d.l.l. pendek kata segala kepentingan drasat

(materieele belangen), tetapi kepentingan kebatinan (ideeële belangen) djoegalah haroes dapat perhatian jang segenapnja.

SLAMET.

Anggaran Kaboepaten Betawi.

Dengan soerat tertanggal 10 November Madjelis Koemetir dari Dewan Kaboepaten ini telah mengirinkan rentjana-anggaran Kaboepaten boeat taoen 1932.

Dari katrangan-katrangan atas rantjana itoe dapatlah kami liat, bahwa pakerdjaan kaboepaten ini djoega sama dengan taoen jang laloe, sebab hingga sekarang sebahagian dari onderwijs dan volksgezondheid beloem djoega oleh Negri diserahkan kepada Kaboepaten, sedang hal ini oleh Negri telah lama didjandjikan.

Demikian djoega njatalah kapada Dewan Kaboepaten bahwa keadaan malaise sekarang ini berpengaruh djoega kepada angka² dalam anggaran, karena beberapa penerimaän moendoer, djika dibandingkan dengan 1931, seperti diterangkan dibawah ini.

Penerimaän biasa taoen 1932 1931

1 pajak ² (1)	f 178.50 = 13.3%	f 209.50 = 16.8%
2 beja ²	„ 28.50 = 2. %	„ 21.60 = 1.7%
3 peroesahan ²	„ 404.89 = 30. %	„ 339.41 = 27.2%
4 angsoeran		
oetang	„ 4.15 = 0.3%	„ 4.20 = 0.4%
5 bantoean		
Nagri	„ 719.37 = 55.7%	„ 668.46 = 53.5%
6 penerimaän		
lain	„ 9.40 = 0.6%	„ 5.37 = 0.4%

Djoemblah f 1.344.81 = 100% f 1.248.54 = 100%

Dari angka² ini teranglah, bahwa belandja oentoek mengoeroes roemah tangga lebih dari $\frac{1}{2}$ bahagian dipikoel oleh Negri, koerang dari $\frac{1}{3}$ bahagian oleh peroesahan dan lebih dari $\frac{1}{5}$ bahagian oleh pendoedoek sendiri (padjeg² beja² dan penerimaän lain). Dibandingkan dengan penerimaän taoen 1931, maka penerimaän taoen 1932 adalah f 9.627 lebih. Penerimaän beja naik dari sebab madjoenja penerimaän rooiwezen, karena sering orang minta diperboeatkan gambar roemah oleh dienst rooiwezen serta bajaranja sama dengan rooigeld. Lain dari

N. B. Pajak keramaian f 1.500,— (taoen 1931 f 2.000,—), pajak andjing f 400,— (taoen 1931 f 500,—), pajak minoeman keras f 450,— pajak kendarään f 11.000,— (taoen 1931 f 13.000,—), pajak petasan f 3.000,— (taoen 1931 f 5.000,—) pajak opcenten personeele belasting f 500,— (taoen 1931 f 1.000,—) opcenten pajak pengasilan f 1.000,— (taoen 1931 f 3.700,— opcenten verponding „memorie”).

pada itoe dalam taoen 1931 ada beja baroe, jaitoe penerimaän koeboeran oemoem bagi bangsa Tiong Hoa.

Penerimaän peroesahaän bisa tambah karena ditambah *a.* pendapatan pelelangan ikan di Ketapang jang ditaksir f 5700 dan *b* pasar Mawoek f 3600, djoemblah f 9300.—

Kalau penerimaan-penerimaan baroe ini dike-tjoelikan, maka penerimaan peroesahan besarnja f40,489 — f 9.300 = 31.189, mendjadi f 2752 koerang dari 1931.

Bantoean Negri kelihatan naik, disebabkan ditambah dengan bantoean baroe oentoek ongkos memelihara djalan jang diserahkan pada Kaboe-paten Sesoedahnja bantoean ini oleh Negri bagi 1932 ditetapkan f 52,832, serta accrestoeslag dalam 1931 sebesar f 7182 dihapoeskan sama sekali. Bantoean Negri dalam 1931 bersama accres besarnja f 66,846, djadi bagi 1932 koerang f 66,846 — f 52.832 = f 14.014.

Djoega penerimaän lain tambahnja karena ada penerimaän baroe, jaitoe wang kas jang disimpan di Ned. Ind. Handelsbank sehingga Kaboe-paten mendapat boenga tetapi penerimaän jang lainnja semoea moendoer, demikianpoen terdjadi karena malaise.

Adapoen kelebihan wang f 4627 diatas dipergoenakan oentoek, I Pemerintah Kaboe-paten f 1540 = $\pm 17\%$; II Pekerdjaän oemoem f 5812 = $7,5\%$; IV Pekerdjaän pemadamkan kebakaran f 50 = $\pm 12,5\%$; V Penerangan djalan f 230 = $\pm 3\%$; VII Poliklinik² f 400 = $\pm 80\%$; IX Penjediaan aer minoem f 60 = $\pm 20\%$; Pindjaman f 4500 = $\pm 560\%$; XII subsidie f 50 = ± 17 ; XIV Belandja goena pegawai-pegawai f 300 = $\pm 100\%$ XV Peroesahaän f 600 = $\pm 17\%$.²⁾

Tambahan² belandja terseboet terdjadi teroetama karena I gadjih pegawai, keperloean toelis, ongkos perdjalan Madjelis Koemetir dan lain; II gadjih pegawai, ongkos pemeliharaan djalan; V ongkos penerangan djalan di Balaradja dan Manoeck; VII pembelian obat dan ongkos pemeliharaan adegan-adegan; X boenga wang pindjaman f 90.000,—; XII subsidie baroe boeat perhimpoean oentoek memberi pengadjaran kepada anak-anak jang toeli; XIV belandja baroe goena memberi bantoean kepada pegawai-pegawai dalam beroebat; XV, gadjih pegawai.

Belandja. Dari sedjoemblah penerimaan f 134.481 itoe dipergoenakan oentoek afdeeling I Pemerin-

tah Kaboe-paten f 20.299 = 16% ; II Pekerdjaän oemoem f 83.261 = 61% ; III Pembersihan f 2.560 = $1,9\%$; IV Penerangan djalan f 7.380 = $5,5\%$; VI Rooinvezen dan Bouwpolitie f 990 = $0,8\%$; VII Poliklinik-poliklinik f 900 = $0,7\%$; VIII Tempat koeboeran oemoem f 1.200 = $0,9\%$; IX Penjediaan aer minoem f 390 = $0,3\%$; X Pindjaman wang, voorschot dan lain oetang f 5.315 = 4% ; XI Pajak-pajak f 2.718 = 2% ; XII Subsidie-subsidie f 350 = $0,20\%$ XIII Pensioen-pensioen dan bantoean lain. „Peringatan”; XIV Belandja goena ambtenaar-ambtenaar f 300 = $0,2\%$; XV Ongkos oemoem dari peroesahaän dan belandja lain goena peroesahaän f 4.200 = $3,1\%$; XVI Belandja lain f 4.193 = 3% .

Ternjatalah bahwa pekerdjaän oemoem terbanyak ongkosnja. Dengan ringkas maka terlihat djoe-ga bahwa dipergoenakan oentoek:

- a. Pemerintah Kaboe-paten (I dan IX) f 23.017 = 18%
- b. Belandja oentoek kesedjateran dan kesehatan (I sampai IX dan XII) . . . „ 97.456 = $71,7\%$
- c. Peroesahaän (XV) . . . „ 4.200 = $3,1\%$
- d. Pembayaran oetang (X) „ 5.315 = 4%
- e. Lain (XIV dan XVI). . . „ 4.493 = $3,2\%$

Penerimaän loear biasa. Penerimaän ini boeat taoen 1932 ada f 58216 ialah f 56622 dari peroesahaän dan f 1594 dari lain², mendjadi djoemblahnja adalah f 5863 lebih dari taoen 1931, karena penerimaän rekening-courant dari peroesahan berhoeboengan dengan pindjaman wang f 90.000 bertambah.

Belandja loear biasa. Ini dipergoenakan oentoek proesahaän dan pindjaman wang serta tambahan penerimaän diatas di pergoenakan menambah belandja² ini. Adapoen sebabnja blandja² ini djadi tambah karena perhitoengan rekening-courant dengan peroesahaän djadi lebih besar lantaran pokok peroesahaän ditambah, serta angsoeran hoetang ditambah dengan angsoeran pindjaman wang f 90.000.

Dari jang dioeraikan diatas teranglah bahwa peroesahaän besar sekali pengaroehnja pada keadaan wang. Sepertiga dari penerimaän wang Kaboe-paten diperoleh dari peroesahaän serta berhoeboeng dengan hal ini perloe sekali peroesahaän dimadjoekan dan ditambah dengan pelelangan.

Dari sebab itoe dengan menjesal Madjelis Koemetir haroes memberitahoekan bahwa beloen semoea pelelangan jang diminta, diberikan kepada Kaboe-paten.

Noot 2) Perhitoengan persen ini menjatakan tambahnja dalam taoen 1932 dibandingkan dengan taoen 1932.

Desa-desa („Inlandsche Gemeenten”).

§ 1. *Kepentingannja diadakan pelatoeran baroe.* Pemerintah moefakti pendatannja beberapa anggota bahwa, bilamana ordonnansi baroe ini dilakoean, maka paksaan ataupun perintah aloes tidak boleh dipakainja. Demikianpoen telah diadjoekan pada rentjana-ordonnansi. Mendjadi apabila rakjat dari soeatoe persekoetoean hendak memperhatikan kepentingan-kepentingannja sendiri segenapnja, maka rakjat tadi diberi kelonggaran oentoek bekerdja demikian, djoegalah sesoedahnja ordonnansi tadi berlakoe.

Pemerintah tidak mengakoei bahwa sasoeдахnja ordonnansi ini berlakoe, djoemlahnja daerah-daerah autonom dalam djadjahan jang dapat perobahan bestuur akan besar amat; begitoepon tidak diakoei bahwa membatassi kekoeasaan-kekoeasaan diantara berbagi-bagi badan-badan akan menimboelkan kesoekaran. Bedanja antara persekoetoean jang akan didirikan (groeps-gemeenschap) dan desa sekarang ini adalah besar sekali; mitsalnja hendaklah diperingati Sumatra Barat dengan 535 nagari; Tapanoeli dengan 300 rechtsgemeenschappen; Palembang dengan $\pm$ 180 marga; diantara groep „gemeenschap dan desa bisalah diadakan persekoetoean baroe. Djoegalah tidak perloe dikoeatirkan akan kesoekaran-kesoekaran tentangan pembatasan kekoeasaan, disebabkan kekoeasaan dari persekoetoean² jang lebih tinggi itoelah boeat sebahagian besar boekan kekoeasaan baroe, akan tetap isebahagian ketjil dari desa-desa (Inlandsche gemeenten), jang hanya akan memasrahkan kekoeasaan², jang terasannya lebih baik diperhatikan oleh persekoetoean jang lebih tinggi.

Tentangan opmerking bahwa bekerdja bersama sama oentoek roepa² keperloean-keperloean akan bisa kedjadian tidak dengan pendiriannja rechtsgemeenschap baroe serta badan, jang berkoeasa memoengoet pajak-pajak serta mengantjam dengan hoekoeman pada orang² jang melanggarinja, maka didjawabnja demikian: Soedah selajaknja pada pemasrahan kekoeasaan-kekoeasaan haroeslah diberi kesempatan djoegalah oentoek memasrahkan hak mengadakan pajak dan hoekoeman pada verbanden jang lebih tinggi, agar soepaja kekoeasaan² itoe bisa dilakoean sebetoelnja.

Lagi poela verbanden jang lebih tinggi itoe hanya diperkenankan melakoean kekoeasaan-kekoeasaan itoe dalam sementara hal-hal sadja. Sebab pertamakali hanya sebahagian dari Inlandsche gemeenten sadja berhak mengadakan verordening memoengoet pajak dengan antjamaan hoekoeman, kedoeakalinja pemasrahan tadi

hanya disa dilakoean pada badan dari seroepea verband jang tinggi, ialah soeatoe federatieve raad, sedangkan kekoeasaan oentoek memoengoet pajak dengan antjamaan hoekoeman hanjalah bisa diserahkan, apabila pemerintah² dari Inlandsche gemeenten jang bekerdja bersama-sama merasa hal jang sedemikian itoe adalah penting.

Berhoeboengan dengan apa jang terseboet di atas maka Pemerintah misih merasa tetap perloe pelatoeran jang direntjanakan itoe diadakan. Dengan singkat maka hal ini berarti seperti berikoet:

1. Pada bebrapa tempat rakjat berkehendak akan mendirikan verband jang lebih tinggi.

2. „Inlandsche gemeente-ordonnanties” jang sekarang misih berlakoe mempoenjai oendang-oendang, jang menghalang-halangi kehendak tadi, sehingga

3 haroeslah diadakan sementara pelatoeran baroe, jang memberi kelonggaran mendirikan verbanden jang lebih tinggi itoe.

§ 2. *Pelatoeran baroe berhoeboengan dengan staatkundige organisatie dalam wengkon jang diadakan perobahan bestuur.* Pemerintah tidak setoedjoe dengan toedoeahan bahwa dalam rentjana tidak diperhatikan keadaan² jang pada wengkon jang dapat perobahan bestuur soedah beroebah. Soenggoehpoen betoel pada rentjana tidak dibi-tjarakan tentang provincie², demikianlah disebabkan boeat sementara waktue di Djadjahan Loearan (Buitengewesten) tidak akan diadakan provincie². Bilamana provincie² kelak didirikan, maka rentjana ini bisa dirobah. Akan tetapi peri hal keadaannya badan² baroe, jang termasoek dalam bestuurs-hervorming boeat Djadjahan loearan jang soedah disetoedjoei oleh Volksraad, ialah groeps-gemeenschappen dan Goebornoer² — itoelah soedah diperhatikan.

Sebab groeps-gemeenschappen tadi soedah termasoek dalam raad-raad autonome jang dimoeatkan pada pasal 1 ayat 2, padahal groeps-gemeenschapsraden itoelah, teristimewa terhanggap soeatoe perwakilan dari rakjat dan bererti banjak sekali dalam kehidoepan rakjat. Lagi poela raad-raad tadi akan mempoenjai hak mengadakan oendang² jang dimaksoedkan oleh pasal 128 l. S. ayat 3 atas Inlandsche gemeenten.

Pada pasal 12 dari rentjana ditentoekan poela, kekoeasaan² oeroesan² dan pakerdjaan² mana jang dalam wengkon jang dapat perobahan bestuur, akan dilakoean oleh Goebornoer-Goebornoer dan kekoeasaan², oeroesan² dan pakerdjaan² mana hendaklah dilakoean oleh Resident² pembesar-afdeeling.

§ 3. *Kekoeasaän-kekoeasaän dari badan-badan federatief.* Sebagaimana soedah dimoetkan pada pasal 8 dari memorie van toelichting rentjana ini memberi kelonggaran agar soepaja beberapa kekoeasaän-kekoeasaän bisa dibrikan dari atas kepada badan-badan federatief. Akan tetapi soedah terang bahwa pakerdjaän dari verband-verband jang lebih tinggi dalam taoen² jang pertama akan tersingkat sampai apa jang pada waktoe ini bisa diatoer dan dioeroes oleh Inlandsche gemeenten. Bilamana badan-badan federatief tadi soedah terliat akan bisa hidoep teroes, maka pembrian kekoeasaän-kekoeasaän dari atas bisa ditimbangan nanti.

Djoegalah nanti hanja pada praktik akan tertanja, apakah dan sebrapa djaoeh bolehnja permerintahan distrikt akan bisa dihapoeskan. Seperti penghapoesan raad-raad onderafdeeling inilah soeatoe hal jang pada waktoe ini, sepandjang perasaän Pemerintah, baiklah tidak dipermoesjawaratkan. Dalam hal ini maka bolehlah diperingatkan pada opmerking³ atas oesoel perobahan bestuur dalam boelan April j. t. l. (Bagi „Inlandsch gezag” liatlah lid² 194—206 dari Memorie van toelichting (¹), boeat raad² onderafdeeling liatlah lid 62 d. s. b., menoeroet atoe-ran mana raad-raad ini akan dihapoeskan).

Adapoen tentangan perasaän sementara lid-lid, bahwa pembatesan kekoewasaän antara badan² federatief dan badan² jang lebih rendah jang dikehendakkan oleh Pemerintah. akan mendjadi lantaran pemasrahan kekoeasan-kekoeasaän jang terlampau besar pada badan-badan federatief tadi, maka didjawabnja oleh Pemerintah, bahwa kekoeatiran itoe tidak beralasan, oleh sebab pasal 3 ajat 1 mengkehendakkan pemasrahan satoe kekoeasaän atau lebih dari „gemeenteraden” dan „adatbestuur”, padahal jang akan memoetoeskan atas pemasrahan itoe ialah gemeenten dan adatbestuuren sendiri.

Adapoen tentang pertanjaan, apakah kekoeasan² jang soedah diberikan pada badan-badan federatief bisa ditjaboet kembali, maka didjawabnja demikian itoe bisa kedjadian, (liatlah pasal 4).

Correspondensi.

Toean R. Tresna Pandeglang. Balasan kami atas soerat toean tertanggal 21 September j.l. dapatlah toean batja dalam hoofdartikel madjal-lah ini. Perhoeboengan dengan lain-lain pegawai kaboepaten moedahlah didapatkan dengan peranteraan sekretaris-sekretaris dari raad kaboe-paten masing-masing. Sl.

Noot (¹) Volksraadstukken 1930/1931 onderwerp 102 stuk 3.

Vragenbus.

Vraag.

Heeft de Stadsgemeenteraad het recht een verordening vast te stellen, waarin bij benoemingen van ambtenaren aan Burgemeester en Wethouders het recht wordt toegekend om een „bindende voordracht” in te dienen?

Zoo ja, waarop steunt dit recht. (Vgl. Reglement van Orde, waarin staat, dat omtrent zaken ¹) eerst een vrije stemming wordt gehouden).

Antwoord:

Artikel 70 Stadsgemeente-Ordonnantie kent aan den raad naast de regeling ook het bestuur van de gemeentehuishouding toe. Onder bestuurshandelingen nu vallen mede de benoemingen van ambtenaren. In principe derhalve is de stadsgemeenteraad terzake bevoegd. De bevestiging van dit principe vindt met men in artikel 40 S. G. O., dat zegt, dat de raad de ambtenaren in dienst der Stadsgemeente benoemt, schorst en ontslaat, „voorzooveel zulks niet aan anderen is voorbehouden of door den raad aan anderen is opgedragen” ²).

De raad kan derhalve de bevoegdheid om ambtenaren te benoemen, te schorsen of te ontslaan overdragen aan Burgemeester en Wethouders, den Burgemeester en zelfs aan dienst-chefs.

De vraag is thans of de door den wetgever gegeven redactie van artikel 40 S. G. O. den raad toelaat een zich voorbehouden benoemingsrecht te binden aan een voordracht ³) van Burgemeester en Wethouders. Wij zouden deze vraag bevestigend willen beantwoorden. Waar, zooals boven geschreven is, de raad bevoegd is het benoemingsrecht geheel uit handen te geven, moet ook een minder verreikende delegatie ongetwijfeld toelaatbaar geacht worden. (Zoo ook Van Loenen, Deel II blz. 216 naar aanleiding van artikel 145 der Nederlandsche gemeentewet).

Het Reglement van Orde voor de vergaderingen van een Stadsgemeenteraad staat hier geheel buiten. Dit reglement bakent geen bevoegdheden af en bepaalt slechts, zooals de naam reeds aan-

¹) Bedoeld is vermoedelijk „personen”.

²) Let op het verschil met artikel 70, dat geen delegatie aan „anderen” toelaat.

³) De woorden „bindende voordracht” vormen een pleonasme, omdat „voordracht” alleen in tegenstelling met „aanbeveling” reeds een gebonden zijn inhoudt.

⁴) Als zoodanig is het Reglement van Orde een aanvulling van Hoofdstuk 6 der S.G.O., dat evenmin handelt over de competentie der bestuursorganen eener stadsgemeente.

geeft, de orde der vergaderingen, waaronder onder meer moet worden volstaan de wijze van behandeling van aan de orde gestelde onderwerpen.

Het Reglement van Orde vindt dan ook alleen daar toepassing, waar dit mogelijk is.

Het binden van den raad aan een voordracht van Burgemeester en Wethouders is in Indië geen novum. In de Bandoengsche ambtenaren-verordening (uiteraard zal de delegatie wel steeds plaats vinden in de ambtenaren-verordeningen) is in artikel 7 lid 2 bepaald:

„(2) Bij de aanstelling tot andere betrekkingen dan die van diensthoofd is de raad gebonden aan de door het College van Burgemeester en Wethouders opgemaakte voordracht, mits hierop de namen van drie „candidaten voorkomen”.

J.

Vraag.

Heeft de Stadsgemeenteraad het recht om ten aanzien van benoeming van raad-commissies en wethouders eveneens een bindende voordracht in te aienen? Zoo ja, waarop steunt dit recht; zoo neen, op grond waarvan?

Antwoord:

De vraag is niet duidelijk. Van het indienen van een voordracht door den raad aan zichzelf toch zal nimmer sprake kunnen zijn. Aannemende dat steller van de vraag bedoeld heeft te vragen of aan het College van Burgemeester en Wethouders het recht kan worden toegekend om de bedoelde voordrachten in te dienen, antwoorden we het volgende.

Ons bepalende tot de commissies van voorbereiding van artikel 71 lid 1 S. G. O. (waar door vrager gesproken is van „raadscommissies”) moge worden opgemerkt, dat de toelichting op het ontwerp-stadsgemeente-ordonnantie ter zake o.m. verwijst naar artikel 54 der Nederlandsche gemeentewet, dat zegt dat de voorzitters en de leden van de commissies van voorbereiding jaarlijks door den raad benoemd worden. Deze laatste toevoeging is door den wetgever in de artikel 71 lid 1 S. G. O. niet opgenomen, doch het zou te ver gaan daaruit een argument à contrario te putten om te bewijzen dat de raad in zijn benoemingsrecht beperkt zou kunnen worden of zelfs het benoemingsrecht uit handen zou kunnen geven. De commissies van voorbereiding worden ingesteld om zooals het 1ste lid van artikel 71 zegt belast te worden met „werkzaamheden in verband met de verzorging der tot zijn (de raad)

werkkring behorende zaken”, zoodat de wetgever ongetwijfeld bedoeld heeft aan den raad en uitsluitend aan den raad, *zonder eenige beperking* het benoemingsrecht van de commissieleden toe te kennen. De woorden van artikel 71 lid 1 „De raad kan commissiën zijner leden belasten met” geven aan deze opvatting steun.

Wat betreft de benoeming van de wethouders, hier schrijft de Stadsgemeente-Ordonnantie in artikel 17 lid 2 imperatief voor, *dat de wethouders door den raad benoemd worden*. Deze redactie laat geen twijfel over; zij laat geen ruimte over voor een voordracht van Burgemeester en Wethouders. Terecht, waar de S. G. O. in meerdere artikelen waakt tegen vermenging van algemeene en particuliere belangen (zie o. m. artikelen 8 en 59 S. G. O.).

J.

Personalia.

Ben o e m d :

tot lid van den plaatselijken raad van het Cultuurgebied der Oostkust van Sumatra, Mr. J. E. Jonkers, Medan;

tot 1e en 2e vervangend burgemeester van Padang, M. Passer en A. Hakim;

tot vervanger van den burgemeester van Makassar, Dr. W. Ch. A. Doeve.

V e r k o z e n :

tot lid van het College van Gedeputeerden van Midden-Java, Mr. O. van Rees;

tot plaatsvervangend lid van idem, G. de Raad;

tot lid van den stadsgemeenteraad van Malang, Mr. H. A. Pet;

tot lid van de stadsgemeenteraad van Madioen, A. A. Weyers.

Officieele Mededeelingen.

Formaat van het orgaan.

Het bestuur heeft besloten m. i. v. 1 Januari 1932 het orgaan onzer Vereeniging te doen verschijnen op normaal-formaat A 4, hetwelk door de Hoofdcommissie voor de Normalisatie in Nederland en hier te lande door den Normalisatie Raad wordt aanbevolen.

Het is bij de gehouden inschrijving voor het drukken van het orgaan in 1932 nml. gebleken, dat een beteekende besparing op de drukkosten zal worden verkregen, indien het normaalformaat A 4 wordt gevolgd.

Alhoewel het Bestuur zich niet ontveinst, dat wijziging van het tot dusverre gebruikelijke formaat ook enkele bezwaren met zich zal brengen, is men toch vrijwel eenstemmig van oordeel, dat deze niet opwegen tegen de voordeelen. Zoo zal de besparing op drukkosten wanneer tot het normaalformaat A 4 wordt overgegaan ongeveer f 400,— per jaar bedragen, een besparing dus die jaarlijks terugkeert. Met het oog op den zorgelijken toestand der financiën, doch ook omdat voor het bijblad "Locale Techniek", tot de uitgifte waarvan zeer waarschijnlijk in 1932 zal worden overgegaan, het normaalformaat A 4 is gekozen (het bestaande formaat van het orgaan is voor bedoeld bijblad ongeschikt), is het Bestuur dan ook van oordeel, dat een en ander een wijziging van het formaat in normaalformaat A 4 wettigt.

Het is o.m. in verband met bovenbedoelde besparing, dat het Bestuur met het oog op de tegenwoordige tijdsomstandigheden overweegt om in de a.s. jaarlijksche ledenvergadering een voorstel aanhangig te maken tot een belangrijke verlaging der contributie en van den abonnementsprijs van het orgaan.

Examen Architect Locale Werken.

In de maand April 1932 zal bovenbedoeld examen worden afgenomen. Bijzonderheden daaromtrent zijn vermeld in de in dit nummer opgenomen advertentie.

Het Bestuur heeft het honorarium der artikelen in het orgaan vastgesteld op: f 10,— voor de eerste bladzijde druks, f 8,— voor de volgende bladzijde druks, f 6,— voor de daarop volgende bladzijde druks en voor elke bladzijde druks meer f 5,—. Gedeelten eener bladzijde zullen naar evenredigheid worden gehonoreerd.

Voor correspondenties, waarbij van raadspublicaties gebruik gemaakt wordt, stelt het Bestuur het honorarium vast.

Copy voor elk nummer van dit tijdschrift, dat op den 1sten der maand verschijnt, wordt ingewacht uiterlijk op den 20en der voorafgaande maand, copy voor het nummer van den 16en uiterlijk op den 5en der maand.

Het Bestuur der Vereeniging voor Locale Belangen is samengesteld als volgt: G. de Raad, Voorzitter, H. J. Drost, Secretaris, F. W. M. Kerchman, Penningmeester, allen te Semarang; H. J. Bussemaker te Soerabaja., Mr. A. Meyroos te Batavia, R. Slamet te Semarang, M. Soetardjo te Batavia(c), Mr. J. M. Wesselink te Medan, R. A. A. Wiranata Koesoema en Ir. J. E. A. von Wolzogen Kühr, beiden te Bandoeng.

